

**«Třetí modernizace Kazachstánu: globální konkurenceschopnost»**

**Vážení Kazachstánci!**

Na prahu nové epochy se k národu Kazachstánu obracím s tímto poselstvím.

Země se ctí prošla čtvrtstoletím svého vývoje. Jsme na svou zemi hrdí. Při oslavě 25. výročí nezávislosti jsme hovořili o úspěších Kazachstánu. Jsou dobře známy a světové společenství je vysoce oceňuje.

Na začátku roku 2017 se Kazachstán stal nestalým členem Rady Bezpečnosti OSN.

V letošním roce se koná mezinárodní výstava «EXPO-2017». Jsme první mezi zeměmi SNS a střední Asie, kdo pořádá natolik významnou událost světového významu.

V Almaty byly zahájeny sportovní soutěže v rámci Universiády-2017, jíž se účastní více než 2000 sportovců a členů delegací z 57 států.

To vše je výsledkem správného politického směru a vysoké autority Kazachstánu na mezinárodní scéně.

Kazachstán se má do roku 2050 zařadit mezi 30 nejvyspělejších zemí světa. S jistotou k tomuto cíli směřujeme.

V podmínkách rostoucí konkurence a nedostatku stability se ve světě zvyšuje aktuálnost naší Strategie-2050, kterou jsem národu navrhoval v roce 2012. Dokázali jsme nadcházející obtíže včas předvídat.

Díky ekonomické politice «Nurly Žol» a národního plánu «100 konkrétních kroků» důstojně procházíme přes počáteční fázi složité globální transformace. Jen v letech 2014-2016 nám bylo přiděleno dalších 1,7 trilionu tenge na podporu ekonomiky. To vše přispělo k hospodářskému růstu a podpoře podnikání, k vytvoření více než 200 tisíc nových pracovních míst.

V důsledku toho byl v roce 2016 zajištěn růst hrubého domácího produktu o 1 %. To je za současných složitých podmínek zvláště důležité.

Situace se ve světě dynamicky mění. To je nová globální realita, my ji máme přijmout.

**Vážení spoluobčané!**

Úspěšné budou pouze ty státy, které dokážou určit budoucnost, rázně jít výzvám vstříc a nestát a čekat.

Ve světě se začala další, již čtvrtá průmyslová revoluce.

Všudypřítomná digitalizace ekonomiky povede k zániku celých odvětví a vytvoření zcela nových. Velké změny, které se dějí před našima očima, jsou současně historickou výzvou a příležitostí pro národ.

Dnes dávám za úkol zajistit realizaci Třetí modernizace Kazachstánu. Je nutné vytvořit nový model hospodářského růstu, který zajistí globální konkurenceschopnost země.

V současné době se mnoho zemí snaží řešit stejný problém. Jsem si jist, že recepty přechodu na nový růstový model budou všude různé. Musíme vycházet z našich silných stránek a neztratit potenciál, který jsme společně za 25 let naší nezávislosti vytvořili.

Všichni pamatujeme První modernizaci Kazachstánu. Pamatujeme, jak jsme začali svou cestu před čtvrt stoletím na troskách SSSR. Tehdy naše generace od základů vytvořila nový stát, který předtím nebyl na mapě světa.

Byl uskutečněn přechod z plánovaného na tržní hospodářství. Pro mě je zásadně důležité, že jsme společně naši zemi udrželi stranou chaosu, občanské války a ekonomického kolapsu. Kazachstán tuto dobu přežil s minimálními ztrátami a naopak s největšími zisky.

Druhá modernizace se začala po přijetí Strategie-2030 a po založení nového hlavního města Astany. Její výsledky jsou nepochybné. Kazachstán se na žebříčcích vyspělosti zemí vymanil

ze zóny ekonomicky se opožďujících států a zařadil se mezi prvních 50 konkurenceschopných ekonomik na světě.

Dvě úspěšné modernizace nám daly neocenitelnou zkušenost. Nyní musíme odvážně udělat krok vpřed a začít Třetí modernizaci.

Tato modernizace není bojem proti aktuálním výzvám, ale spolehlivý most do budoucnosti, ke splnění cílů Strategii-2050. Proběhne na základě národního plánu «100 konkrétních kroků».

Vidím 5 jejích hlavních priorit. Jejich prostřednictvím bychom měli zajistit tempo růstu ekonomiky globálně odpovídající lepšímu průměru a natrvalo proniknout mezi 30 předních států světa.

První priorita - zrychlená technologická modernizace ekonomiky.

Musíme kultivovat nová odvětví, která se vytvářejí s využitím digitálních technologií. Jedná se o důležitý komplexní úkol.

Je nutné rozvíjet v zemi perspektivní odvětví, jako jsou 3D-tisk, online obchod, mobilní internetové bankovníctví, digitální služby, včetně v zdravotnictví a vzdělání, aj. Tato odvětví již upravila strukturu ekonomik rozvitých států a přidala novou kvalitu tradičním odvětvím.

Vzhledem k tomu příkazuji vládě vypracovat a přijmout samostatný program «Digitální Kazachstán».

Je nutné přizpůsobit naši legislativu novým skutečnostem.

Je také důležité zajistit rozvoj komunikací, všudypřítomný přístup k optovláknové infrastruktuře. Rozvoj digitálního průmyslu dá impuls všem ostatním odvětvím. Proto otázku rozvoje IT-sféry má vláda vést pod zvláštní kontrolou.

Důležitou podmínkou pro vznik nových odvětví je podpora inovací a jejich rychlé zavedení do výroby.

Příkazuji vládě vytvořit na základě jednoho z objektů EXPO-2017 mezinárodní technologický park IT-start up. Má se stát základnou k přilákání podnikatelů a investorů z celého světa. K tomu je nutná odpovídající infrastruktura a lákavé podmínky, včetně daňových výhod nebo zjednodušených vizových a pracovních režimů.

Zároveň máme rozvíjet svůj vědecký a inovační potenciál na půdě vysokých škol, Univerzity Nazarbajeovy a v parku inovačních technologií «Alatau».

Druhá komplexní úloha. Souběžně s vytvořením nových průmyslových odvětví bychom měli dát podnět k rozvoji tradičních základních odvětví.

Těmi jsou průmysl, zemědělsko-průmyslový komplex, doprava a logistika, stavební sektor a další.

Zprv - je důležité značně zvýšit produktivitu práce.

Hlavním faktorem se má stát všudypřítomné zavedení prvků Čtvrté průmyslové revoluce. Je to automatizace, robotizace, umělá inteligence, výměna «velkých objemů údajů» a další.

Příkazuji vládě vypracovat společně s podniky souhrn opatření technologického přezbrojení základních odvětví do roku 2025.

Zadruhé - je nutné pokračovat v industrializaci s důrazem na rozvoj konkurenceschopné exportní výroby v prioritních odvětvích.

Vláda má již za úkol zdvojnásobit do roku 2025 nesurovinový export.

Pro aktivizaci prací v tomto směru je nutné zaměřit nástroje rozvoje a podpory vývozu v jednom rezortu. Podporu vývozcům je nutné poskytovat dle principu «jednoho okna», včetně regionů.

Příkazuji při vládě vytvořit Radu pro exportní politiku, jež bude sestavena ze zástupců podnikatelské sféry.

Do 1. září letošního roku má vláda spolu s akimy a zástupci podniků rozpracovat jednotnou exportní strategii.

Kazachstán musí udržet prvenství v přilákání zahraničních investic. Důležitou roli v přilákání finančních zdrojů do ekonomiky státu má hrát Mezinárodní finanční centrum «Astana».

Měli bychom se integrovat do globálních výrobních řetězců a distribuce zboží a služeb, abychom v první řadě přilákali nadnárodní podniky.

Je třeba společně s Čínou účinně realizovat investiční program na vytvoření výroby v Kazachstánu. Dohody s čínskou stranou jsou dosaženy. Cíle jsou stanoveny. Musíme pracovat na konkrétních úkolech.

Moderní výroba vytvoří pro Kazachstánce více než 20 tisíc nových pracovních míst. K dnešnímu dni je zahájena realizace šesti projektů, z nichž dva jsou již zahájeny. Jedním z nich je závod na montáž hybridních a elektrických vozidel JAC.

Přikazuji podrobně zpracovat problematiku dalšího rozvoje výroby elektrických vozidel s orientací na export, za předpokladu vytvoření potřebné infrastruktury.

Kazachstán má mít svou vlastní investiční strategii. Vláda ji má připravit do 1. září letošního roku.

Je třeba v rámci mezinárodní spolupráce zajistit ochranu a prosazování národních ekonomických zájmů. To se týká především práce v rámci Eurasijského ekonomického svazu, ŠOS a propojení s Hospodářským pasem Hedvábné stezky. Proto se musí reorganizovat a posílit práce ekonomické diplomacie.

Za třetí – těžebně-metalurgický a ropný průmysl si mají udržet svůj strategický význam pro stabilitu ekonomického růstu.

V kontextu zpomalení celosvětové poptávky je třeba vstupovat na nové trhy a rozšiřovat geografii dodávek. Značnou pozornost je třeba věnovat rozšiřování nerostně-surovinové základny. Je nutné provádět aktivní geologický průzkum.

Další rozvoj těchto odvětví by měl být přísně vázán na prohloubení komplexního zpracování surovin.

Přikazuji do konce roku zajistit přijetí nového zákoníku o nerostných surovinách a provést nezbytné změny daňových předpisů.

\*\*\*\*\*

Za čtvrté – zemědělský sektor se má stát novým motorem ekonomiky.

Zemědělsko-průmyslový komplex Kazachstánu má perspektivní budoucnost. U mnoha položek můžeme být jedním z největších výrobců zemědělské exportní produkce. Zejména ve výrobě biopotravin. Značka made in Kazakhstan se má stát etalonem takové produkce.

Spolu s tím se musíme stát takzvaným «chlebním košem» ve výrobě obilovin na celém eurasijském kontinentu. Musíme přejít od prvovýroby k výrobě kvalitní, zpracované produkce. Teprve pak budeme moci konkurovat na mezinárodních trzích.

V tomto ohledu akimům přikazuji následující:

za první, je třeba přehodnotit zásady přidělování dotací a postupně přejít k výrobní politice;

za druhé, v průběhu 5 let je nezbytné vytvořit všechny podmínky pro spojení více než 500 tisíc domácností a malých farmářů do družstev;

za třetí, je nutné zvýšit úroveň zpracování produkce, vytvořit účinný systém skladování, dopravy a odbytu zboží;

za čtvrté, je nutné zvýšit úroveň produktivity práce a snížit výrobní náklady;

za páté, musíme zvýšit efektivitu využívání půdy. Během 5 let je třeba zvětšit plochu zavlažované půdy o 40 %, tedy rozšířit její rozlohu na 2 miliony hektarů;

za šesté, je třeba zvýšit objem investic do zemědělského vědeckého výzkumu, po kterém bude ve výrobě poptávka.

Přikazuji zajistit zvýšení vývozu potravinářských výrobků do roku 2021 o 40 % prostřednictvím diverzifikace výroby zemědělské produkce.

Tyto úkoly by měly být splněny v rámci nového státního programu rozvoje zemědělství.

\*\*\*\*\*

Za páté. Rozvoj nové euroasijské logistické infrastruktury je jednou z důležitých priorit.

Do této oblasti se již značně investovalo. Ted je třeba z investic získávat ekonomický přínos.

Přikazuji vládě do roku 2020 zajistit zvýšení ročního objemu tranzitních přeprav:

- 7krát u nákladů, přepravovaných v kontejnerech – do 2 milionů kontejnerů;
- 4krát u osobní letecké přepravy – do 1,6 milionu cestujících v tranzitu.

Je třeba zvýšit příjmy z tranzitních přeprav 5,5krát – do 4 miliard dolarů ročně.

V roce 2015 jsem inicioval program infrastrukturního rozvoje «Nurly Žol». Za minulé 2 roky byl program kompletně splněn.

V letošním roce se budou provádět práce na výstavbě a rekonstrukci 4400 kilometrů silnic celostátního významu. Z nich do konce roku postupně uvedeme do provozu nejméně 600 km.

K úplnému zpřístupnění dopravního a tranzitního potenciálu země je potřebná koordinace se sousedními zeměmi. Je nezbytné zajistit svobodu pro přepravu zboží, zřídít a modernizovat dopravní koridory. Zvláštní pozornost je třeba věnovat řízení dopravní infrastruktury a zvýšit úroveň služeb odstraněním administrativních překážek.

Vzhledem k rostoucímu objemu přepravy na Transkaspickém koridoru je nutné přistoupit ke druhé fázi výstavby přístavu Kuryk – silničního přechodu.

Za šesté. Urbanizační procesy vyžadují rozvoj stavebnictví. Má se stát plnohodnotným tahounem domácí ekonomiky.

Je důležité nezapomínat, že investicemi do výstavby silnic, budov a další infrastruktury definujeme fyzickou a technologickou podobu našich měst na mnoho let do budoucnosti. Proto je důležité zajistit transfert nejnovějších technologií ve stavebnictví a při výrobě stavebních materiálů. K tomu nyní máme dobrou příležitost.

Dle mého příkazu se v tomto roce začíná realizace programu bydlení „Nurly Žer“. Je zaměřena na řešení důležitého úkolu – zajistit během příštích 15 let bydlení pro 1,5 milionu rodin.

V programu jsou stanovena komplexní opatření vůči vývoji na trhu s bydlením. Je to zlevnění bankovních úvěrů pro stavebníky poskytováním dotací přes společnost Damu, a.s. Stát bude dotovat hypoteční úvěry pro obyvatelstvo, vydávané bankami, a to prostřednictvím Kazachstánské hypoteční společnosti, a.s. Pokračuje se ve výstavbě úvěrového bytu akimaty pro vkladatele Žilstroysberbanku. Na to budou znovu použity dříve přidělené finanční prostředky na „revolverném“ principu.

Pro sociálně zranitelné vrstvy obyvatelstva akimaty nadále rozvíjejí nájemní bydlení bez práva odkupu. Pro hromadnou výstavbu mají akimy vyčlenit příslušné pozemky. Budeme se snažit, aby se výstavba jednotlivých domů ve městech prováděla v jediném architektonickém stylu. K dosažení tohoto cíle bude stát pomáhat potřebnou infrastrukturou.

Vláda spolu s akimy mají přijmout opatření k rozvoji dopravních spojení velkých měst s okolními obcemi.

Třetí komplexní úloha – modernizace trhu práce.

Se zavedením nových technologií v tradičních odvětvích budou uvolněny pracovní síly. Zároveň by se vznik a rozvoj nových průmyslových odvětví měl stát dalším zdrojem zaměstnanosti a růstu reálných příjmů občanů.

Přikazuji vládě a akimům vytvořit podmínky pro řízený tok pracovníků do jiných odvětví.

Naše velké podniky mají s akimaty zpracovat příslušné „dopravní mapy“. V nich je nutné odhadnout společnou investici do přeškolení propuštěných zaměstnanců a jejich dalšího pracovní zařazení. Musíme podpořit proces mobility pracovní síly z regionů s přebytkem práce, stejně jako z venkova do měst.

Vláda by měla reformovat pracovní úřady a vytvořit jednotnou online platformu pro všechna volná pracovní místa a všechny obce.

Druhou prioritou je radikální zlepšení a rozšíření podnikatelského prostředí.

Mezi naše strategické cíle patří zajištění nejméně 50 % podílu malého a středního podnikání na HDP země do roku 2050.

Cíl je ambiciózní, ale dosažitelný. K jeho dosažení jsou v této fázi potřebná následující opatření.

Zprv. Vláda na mé doporučení v tomto roce přistoupila k uskutečnění Programu produktivní zaměstnanosti a rozvoje masového podnikání.

Kazašští obyvatele měst a vesnic nyní mohou získat malý podnikatelský úvěr až do výše 16 milionů tenge.

Důležitým je rozšíření oblasti poskytování malých úvěrů, aktivní využití garančních nástrojů a podpora služeb pro podnikatele. Tato opatření musí být doprovázena školením pro podnikatele v oblasti finanční gramotnosti.

Nadále musí být zdokonalovány nástroje podpory masového podnikání. Všechny regiony Kazachstánu musí předložit soubor opatření k rozvoji masového podnikání, včetně rodinného podnikání.

Počet nově vzniklých pracovních míst zůstává i nadále jedním z klíčových kritérií hodnocení efektivity činnosti vlády a Akimů.

Zadruhé. Vláda spolu s národní komorou podnikatelů Atameken musí přijmout opatření směřující k celkovému snížení celkových nákladů u podnikatelů. Zejména jde o ceny energií, dopravních a logistických služeb a výdajů za komunální služby.

Musíme maximálně optimalizovat proces poskytování státních služeb, zkrátit lhůty a snížit počet dokladů, vyloučit duplicitní řízení. Vedle toho musíme zajistit poskytování veškerých státních služeb v elektronické podobě bez nutnosti osobní účasti.

Kromě toho není stávající regulativní zátěž podnikatelů slučitelná s úkolem, spočívajícím ve vytváření nového modelu růstu.

Vláda a akimové musí do 1. července letošního roku připravit systémová opatření k deregulaci podnikání.

Akimové spolu s vládou musí připravit podrobné plány zlepšování regionálních podmínek podnikání podle žebříčku Světové banky.

V zemi musí být zaveden žebříček obcí a regionů podle snadnosti podnikání. Na nejlepší musí čekat zvláštní cena, udělována jednou ročně ke dni industrializace.

Zatřetí. Novým impulsem hospodářského růstu bude snížení státního podílu v ekonomice až na 15 % HDP, tj. až na úroveň zemí OECD.

Již byl vymezen seznam cca 800 podniků určených k privatizaci na období až do roku 2020, pracuje se na tom.

Vláda má urychlit a dokončit privatizaci podniků z tohoto seznamu do konce roku 2018.

Dále musíme zrychlit přípravu a vstup našich nejvýznamnějších společností na akciové trhy. Díky zavedení zásad Yellow Pages se snížil podíl hospodářských činností pro stát až na 47 % (z 652 až na 346 druhů).

V další fázi musíme do roku 2020 převést do soukromého sektoru nebo zrušit veškeré podniky a organizace ve vlastnictví státu, nesplňující tyto podmínky. Jde o několik tisíc podniků.

Zakládání právnických osob pro každý program či záměr musí skončit.

Nutno zajistit průhlednost a efektivitu privatizace. Dále přehodnotit úlohu státních holdingů.

Vláda má zajistit kvalitativní přeměnu holdingu Samruk-Kazyna. Musí být provedena úplná revize a optimalizace řídicích a výrobních podnikatelských procesů. Výsledkem má být vysoká efektivita, kompaktnost a profesionalita holdingu. Kvalita řízení a podnikového vedení musí odpovídat mezinárodním standardům.

Musíme ujasnit, co si stát ponechá, v jakých důležitých odvětvích to bude a jak velký to bude podíl.

Stát by si měl ponechat přirozený monopol a uskutečnění strategicky významných projektů, včetně za účasti nadnárodních společností. Výsledek těchto projektů má být multiplikační.

Holdingy Bajterek a KazAgro musí být také reorganizovány a přeměnit se na poskytovatele při uskutečňování státních rozvojových programů. Jejích funkce musí být optimalizovány. Na podnikatele musí přejít vše, co může uskutečňovat soukromý sektor.

Také se musí věnovat vyhledávání zdrojů financování programů z mimostátních zdrojů.

Začtvrté. Rozšíření partnerství státu a podnikatelů poskytuje velký potenciál k rozvoji podnikání. Jedná se o převod částí služeb ze státu na podnikatele.

Máme dobré výsledky se vstupem podnikatelů do předškolního vzdělávání. Stát například vybudoval během uplynulých tří let celkem 189 školek pro 40 tisíc dětí, kdežto soukromý sektor zřídil přes 1 300 školek pro 100 tisíc dětí. Nejvíce soukromých školek je zřízeno v Jihokazachstánské (397), Almatynské (221) a Kyzylordynské (181) oblasti.

Osobně považují příklad partnerství podnikatelů a státu v tomto odvětví za zásadní. Jde o názorný příklad toho, jak stát a podnikatelé společně řeší jeden z nejdůležitějších národních úkolů, spočívající ve stoprocentním zajištění předškolního vzdělávání pro děti ve věku 3 až 6 let.

Rozvoj partnerství státu a podnikatelů je závislý na konkrétní práci a profesionalitě Akimů.

K získání soukromého financování musíme využít veškeré druhy a formy partnerství státu a podnikatelů, včetně svěření státního majetku do správy, smluv o poskytování služeb a další. Vedle toho musíme maximálně zjednodušit a zrychlit veškeré odsouhlasení, zejména menších projektů. Partnerství státu a podnikatelů má být hlavním nástrojem rozvoje infrastruktury, včetně sociální. Modernizace objektů komunálních služeb vyžaduje převod jejich správy nebo udělení koncese s následnou případnou privatizací. Vláda by se měla pohnout kupředu. Musíme být v tomto ohledu více aktivní.

Zapáté. Hlavně nepřipouštět cenové a tarifní kartelové dohody.

Vláda spolu s národní komorou podnikatelů má zrevidovat veškeré zákony a zjistit, které z nich brání konkurenčnímu boji.

Třetí prioritou je makroekonomická stabilita.

V tomto ohledu je klíčovým problémem obnovení stimulační role finanční a úvěrové politiky a získání soukromých investic pro financování ekonomiky.

Zaprvé. Dnes je hlavním úkolem Národní banky rozvoj režimu cílování inflace. Musíme dosáhnout postupného snižování inflace až na 3 až 4 % ve střednědobém horizontu.

Zadruhé. Potřebujeme znovuspuštění finančního odvětví země.

Národní banka má připravit soubor opatření k ozdravení bankovníctví.

Musíme urychlit očištění bankovních aktivů od špatných úvěrů a v případě potřeby zajistit jejich dofinancování akcionáři. Národní banka musí mít více pravomocí k operativní kontrole nad situací v bankách. Kontrola se má změnit z formální na rizikově zaměřenou, umožňující přijmout opatření vůči bankám bez formálního porušování z jejich strany.

Dále musíme posílit odpovědnost auditorských společností, zajistit průhlednost akcionářů a obecně zlepšit podnikové řízení. Toto vše musí být zakotveno v zákonech.

Národní banka a vláda musí přijmout soubor opatření zajišťujících dostupné střednědobé a dlouhodobé investování do tenge za účelem odstranění problému chybějících prostředků v ekonomice a vysokých úvěrových sazeb.

Národní banka musí nést odpovědnost nejen za inflaci, ale spolu s vládou také za růst ekonomiky.

Zatřetí. Další rozvoj akciového trhu.

Privatizace musí podpořit jeho rozvoj. Musíme rozmístit na akciovém trhu akcie společností ze skupiny Samruk-Kazyna, o které jsem se zmínil výše. Musíme rozšířit možnosti k investování úspor obyvatel především do nejrůznějších cenných papírů.

Koncem roku 2016 byla ukončena legalizace, které se zúčastnilo přes 140 tisíc občanů země. Celkem bylo legalizováno 5,7 bilionů tenge, včetně 4,1 bilionů tenge v hotovosti.

Úkolem vlády je, aby tyto prostředky byly hospodářsky využitelné, včetně účasti na privatizaci. Vedle toho musíme promyslet dotování emisí dluhopisů soukromých kazašských společností.

Vláda spolu s Národní bankou má připravit opatření směřující k podpoře domácího akciového trhu. Dalším klíčovým úkolem je přizpůsobení daňové a rozpočtové politiky novým hospodářským skutečnostem.

Zaprvé. Musíme radikálně zvýšit efektivitu rozpočtových výdajů. V roce 2017 máme plně zajištěné potřebné financování státních programů rozvoje. Musíme zkontrolovat efektivitu využití prostředků na ministerstvech a úřadech.

Musíme začít na ministerstvu práce a sociální ochrany obyvatelstva, ministerstvu zdravotnictví, školství a vědy, na které připadá přes 40 % státního rozpočtu. Výsledky budou sděleny mně osobně.

Musíme přerozdělit prostředky z neefektivních programů na programy, zajišťující uskutečnění cílů třetí modernizace. Kromě toho rychlejší a efektivnější poskytování prostředků do skutečného hospodářství vyžaduje zjednodušení rozpočtových procesů.

Musíme zahájit politiku fiskální decentralizace. V uplynulých letech bylo z centrální na místní úroveň převedeno velké množství funkcí a oprávnění. Nyní je musíme podpořit dostatečnou finanční samostatností. Vedle toho nesmíme připustit koncentraci výdajových oprávnění na regionální rovině, ty musí být předávány dále okresům a obcím. Akimové musí rozhodovat o regionálních a místních problémech a vláda se má soustředit na celostátní problémy.

Zadruhé. Musíme šetrněji využívat prostředky Národního fondu.

Výše zaručeného převodu z Národního fondu se má postupně snižovat až na 2 biliony tenge v roce 2020.

Cílem daňové politiky musí být podpora legálního podnikání a rozšíření daňové základny v netěžebních odvětvích. Musíme provést optimalizaci platných daňových úlev. Před všeobecným přiznáváním daní musíme nově přehodnotit zvláštní daňové režimy.

Musíme zlepšit mechanismy daňové správy, zejména odvodu daně z přidané hodnoty.

Zatřetí. Vláda musí vybudovat systém monitorování a kontroly zahraničních a domácích půjček v polostátním sektoru a udělat zde pořádek.

\*\*\*\*\*

#### Čtvrtá priorita - zvýšení kvality lidského kapitálu.

Za prvé – především je třeba změnit roli vzdělávacího systému. Naším úkolem je učinit ze vzdělávání pojítko nového modelu ekonomického růstu. Školící programy by se měly zaměřit na rozvoj schopností kritického myšlení a samostatného hledání informací.

Spolu s tím je třeba věnovat více pozornosti formování znalostí IT, finanční gramotnosti a pěstování vlastenectví mládeže. Je nutné zmenšit mezeru v kvalitě vzdělávání mezi městskými a venkovskými školami.

Pověřuju vládu, aby předložila příslušné návrhy.

K otázce postupného přechodu na trojjazyčné vzdělávání:

Kazašтина si udrží své dominantní postavení. Značnou pozornost věnujeme jejímu dalšímu rozvoji. Nicméně jazykem nových technologií, nových průmyslových odvětví a nové ekonomiky je dnes angličtina. V současné době je 90 % informací na světě vytvořeno v anglickém jazyce. Každé dva roky se jejich objem zdvojnásobuje. Bez zvládnutí anglického jazyka nedosáhne Kazachstán národního pokroku.

Od roku 2019 bude výuka některých předmětů v 10. -11. třídách probíhat v angličtině. Je třeba tuto otázku pečlivě zvážit a přijmout rozumné řešení.

Úroveň škol a učitelů v městských a venkovských oblastech se velmi liší. Závažný je také problém nedostatku kvalifikovaných učitelů. Proto je nutné zavést angličtinu postupně s ohledem na všechny tyto aspekty.

Pověřuju vládu předložením příslušných návrhů.

V letošním roce začíná z mé iniciativy realizace projektu «Bezplatné odborné technické vzdělávání pro všechny».

V první řadě by bezplatné vzdělávání mělo obsáhnout nezaměstnané a samostatně činné mladé lidi a lidi v produktivním věku, kteří nemají odborné vzdělání. Je třeba dát impuls k rozvoji systému odborného vzdělávání pro přípravu specialistů pro novou výrobu v rámci určené ekonomiky.

Za těmito účely je třeba obnovit profesní standardy v souladu s požadavky trhu práce a nejlepšími mezinárodními zkušenostmi z přípravy ve výrobě.

Spolu s tím bude věnována zvláštní pozornost kvalitě vysokoškolského vzdělávacího systému. Je třeba posílit kontrolu a požadavky na pracovníky vysokých škol, posílit úroveň jejich materiálního technického zabezpečení a vzdělávací programy.

\*\*\*\*\*

Za druhé. Spolu se vzdělávacím systémem se musí změnit systém zdravotní péče.

Od 1. července letošního roku začneme zavádět systém povinného sociálního zdravotního pojištění na základě solidární odpovědnosti státu, zaměstnavatelů a občanů. Účinnost tohoto systému je prokázána světovou praxí.

Účastníkům systému zdravotního pojištění bude poskytnuto široké spektrum lékařských služeb. Účast sociálně zranitelných skupin na něm bude podporována státem.

Vláda musí zajistit potřebnou informatizaci zdravotnictví. Pro vývoj konkurence by soukromým zdravotnickým organizacím měly být poskytnuty v systému OSMS stejné podmínky.

Pověřuju vládu a akimy (starosta, hejtman), aby provedly širokou informační a osvětovou práci.

Je rovněž nutné zavést právní předpisy upravující tvorbu cen u všech léků.

Za třetí. V oblasti sociálního zabezpečení.

Na můj příkaz budou od 1. července 2017 zvýšeny důchody pro 2,1 milionu důchodců o 20 % oproti úrovni z roku 2016.

Kromě toho bude stanovení základního důchodu od 1. července 2018 vycházet z nové metodiky. Jeho velikost bude záviset na délce účasti v penzijním systému.

Díky všem těmto opatřením bude základní důchod v roce 2018 činit 1,8násobek ve srovnání s rokem 2017.

Ročně se v naší zemi narodí asi 400.000 dětí, což je téměř dvojnásobně více oproti úrovni z roku 1999. Tento dobrý trend by měl být i nadále podporován.

Na můj příkaz se od 1. července 2017 zvýší velikost dávky porodného o 20 %.

Je nutné též revidovat životní minimum. Musí odpovídat skutečným spotřebitelským výdajům Kazachstánců. To umožní od 1. ledna 2018 distribuovat až 3 milionům osob základní důchod, dávky pro osoby se zdravotním postižením, dávky rodinám s dětmi, které pozbyly živitele, cílenou pomoc a dávky pro zdravotně postižené děti.

Od 1. ledna 2018 je nutné zvýšit práh pro poskytování cílené sociální pomoci ze 40 na 50 % životního minima a zavést její nový formát. Přitom všichni, kteří mohou pracovat, by měli být podporováni pouze pod podmínkou účasti v programu zaměstnanosti.

Pátá priorita - institucionální přetvoření, bezpečnost a boj proti korupci.

Za prvé. Jako součást třetí modernizace musí vláda zajistit zavedení nejlepší praxe a doporučení OECD.

Za druhé. Provádíme reformy zaměřené na ochranu soukromého vlastnictví, svrchovanosti státu a zajištění rovnosti před zákonem. Tato práce musí pokračovat.

Pověřuju vládu spolu s NSP (národní strana podnikatelů), «Atameken» a občanskou společností provést audit všech právních předpisů k posílení ochrany vlastnických práv.

Je také třeba humanizovat administrativní a trestní právo. Administrativní pokuty by měly být spravedlivé a přiměřené spáchanému činu

Je nutné dál snížit pokuty za přestupky v oblasti podnikání. Je třeba dekriminalizovat ekonomické přestupky s nízkým stupněm společenské nebezpečnosti.

Je nezbytné dosáhnout zvýšení důvěry k soudnímu systému. Je důležité, aby nedošlo k nepatřičnému vlivu na činnost soudců.

Za třetí. Stav zabezpečení se stává měřítkem silného a schopného státu.

V moderních podmínkách se lidstvo potýká s nárůstem terorismu. Klíčem je zde boj proti financování destruktivních sil a spojení se zahraničními teroristickými organizacemi.

Je zapotřebí bojovat s nábožensky extrémistickou propagandou, včetně té na internetu a na sociálních sítích. Je nutné vytvořit ve společnosti nulovou toleranci jakékoli činnosti související s radikálním projevem, zejména v oblasti náboženských vztahů.

Ve věznicích je třeba organizovat cílevědomou práci teologických rehabilitačních služeb s odsouzenými. Je třeba podniknout další kroky k duchovní a morální výchově mladé generace.

Do této činnosti je nezbytné aktivně zapojit nevládní sektor a náboženské organizace.

Všechna tato opatření musí být koordinována se státním programem proti náboženskému extremismu a terorismu, jenž je na můj příkaz připravován.

Nejaktuálnějším se stává boj proti kybernetické kriminalitě.

Pověřuju vládu a výbor pro národní bezpečnost, aby přijaly opatření k vytvoření systému «Kyberštít Kazachstán».

Za čtvrté. Učinili jsme významné kroky ke snížení míry korupce v zemi. Zároveň se naše hlavní pozornost zaměřuje na boj proti dopadům korupce.

Je třeba zintenzivnit úsilí k odhalení a vyloučení příčin a předpokladů korupce.

Jednou z hlavních otázek je zlepšení sektoru veřejných zakázek.

Pověřuju vládu, aby zavedla jednotný systém státních nákupů na principu centralizovaných služeb.

V kvazistátním sektoru, v odvětvích s přirozeným monopolem a v těžebním průmyslu je rovněž nutné přistupy k provádění nákupu radikálně přehodnotit.

V boji proti korupci bude mnohé záviset na aktivním zapojení celé společnosti. S rozvojem sociálních sítí a dalších mediálních aktivit by všeobecné zapojení občanů mělo být v boji proti korupci účinným nástrojem.

### **Vážení Kazachstánci!**

Prostřednictvím tohoto poselství bych chtěl každému občanovi sdělit své vize vývojových trendů v nové realitě.

Pověřuju vládu vypracováním strategického plánu rozvoje do roku 2025 v souladu s programem Třetí modernizace země pod názvem «Národní technologická iniciativa Kazachstánu».

Nemáme jinou možnost, než důstojně přijmout výzvu naší doby a vyřešit úkoly pro další modernizaci země.

Jsem přesvědčen, že náš veliký národ této jedinečné historické šance plně využije.

### **Vážení přátelé!**

Kazachstán je mladá mnohonárodnostní země, jistá si svou budoucností a dynamicky se rozvíjející! Překročili jsme 25letý plán našeho rozvoje. V následujících 25 letech očekáváme překročení ještě vyšší hranice.

Při vytváření našeho státu jsme získali jedinečnou bohatou zkušenost a vstoupili jsme do nové fáze. Jsem si jist, že překonáme veškeré obtíže, ať již budou jakékoli. Naše hlavní síla je v jednotě.

Přetvoříme Kazachstán pro naše potomky na ještě více prosperující zemi!